

9

Francesco Farioli

Mijn voorzichtige kritiek op Farioli dat hij te weinig naar de opleiding zou kijken, kan in de prullenbak. Alders zat al een paar keer bij de selectie, Bounida meermaals en Mokio kreeg twee basisplaatsen. De PVV-tak in de sportjournalistiek over 'buitenlanders', of 'van die drukke Italiaantjes langs de kant' is het zwijgen opgelegd. De roep om Ron Jans is verstomd. Kortom: de onderbuik rommelt niet meer.

Al maanden geleden schreef ik dat het aanstellen van Farioli de beste actie van de nieuwe technisch directeur Kroes was geweest. Het is echt niet alleen zijn data- of fi-theidsfetisjisme dat hem tekent, maar er is in de eredi-visie geen trainer met zoveel creativiteit, onafhankelijkheid en media-onverschilligheid als hij.

Tegen Feyenoord bracht hij Rasmussen, die werd uitgefloten. Tegen Fortuna deed hij tien minuten voor tijd hetzelfde. Rasmussen maakte het beslissende tweede doelpunt. Tegen Union kreeg Rasmus-sen een basisplaats als duospits met Berghuis en scoorde.

Mokio zette hij in de basis, niet als linksback zoals zondag, maar als nummer zes naast Davy Klaassen, de dubbele pivot. Dat Mokio doorbrak als toekomstig topvoetballer kon Farioli niet weten, wel was zijn plek op het veld de keuze van de trainer. Mokio werd zeven maanden geleden gekocht als centrale verdediger. De jeugdschouting oefende zelfs druk uit bij Frank Peereboom van Jong Ajax om hem daar eens neer te zetten (inmiddels liet de jongen weten zichzelf als middenvelder te beschouwen).

Het was de jeugdschouting van Ajax die de transfer wist te bewerkstelligen. Dat is geen sinecure als grotere clubs in Europa achter een voetballer aan zitten. Eerst moet je zo'n parel ontdekken, dan je werkgever ervan overtuigen dat je goud hebt gedolven en vervolgens familie en management van het goud stalken om de transfer rond te krijgen. Vandaag eet de jeugdschouting, denk ik, taart op De Toekomst. Donderdagavond zei een van hen me: „Dit zijn de momenten waar we het voor doen.”

8+

Jakub Moder

Hoe en wanneer je de klasse bij een speler ziet, weet ik niet. Wel dat ik op een bepaald moment in de Arena mijn dochter aanstootte en zei: "Die nummer 7 van Feyenoord is goed". Of het een aanname was geweest, een pass in een onverwachte ruimte, of een schijnbeweging? Later zei een echte deskundige: "Tegen Nederland tijdens het EK viel hij al goed in". Meteen na rust was dat geweest. Ik wist van niks. Zijn doorbraak in Nederland beleefde hij woensdag in De Kuip tegen Milan. Hij domineerde zoals een dag later Mokio over het middenveld zou heersen. Het was wel de midweek van de controleren-de voetballers, behalve bij PSV. Daar was de controle afwezig. Helaas vertrok de trein geheel volgens dienstregeling. De aankomst was zoals verwacht.

8

Michel Vlap

Aan de positionering van Vlap als nummer zes waren twee voordelen verbonden: a) een controleur met een pass is nooit weg; b) zo kwam hij nauwelijks in de positie om kansen te missen. De assist op Ltaief was weergaloos. Een lange draaibal met buitenkant rechts, gelukkig gevolgd door een mooie en effectieve aanname van de Tunesiër en een doeltreffend schot. Toen de Noren gelijk maakten, zapte ik naar AZ. Goede keuze, want ik houd van elftallen die winnen. Vrijdagochtend keek ik op mijn telefoon en zag dat ook Twente had gewonnen. Harde les: niet te vroeg zappen.

Punten van Spaan

Reageren: henkspaan@mediahuis.nl

RECORD Wat doet extreem lawaai met een sporter?

Met piepende

Een beetje herrie vanaf de tribunes hoort bij een voetbalwedstrijd op topniveau. Maar wat doet een extreem geluidsniveau – zoals AZ donderdag gaat meemaken in Istanbul – lichamelijk en geestelijk met een voetballer op het veld? 'Arbeidsrechtelijk gezien is dit onveilig.'

Jeroen Haarsma
jeroen.haarsma@mediahuis.nl

Amsterdam ■ De muur van geluid wordt opgetrokken richting de pijngrens. Handen op de oren? Het helpt amper. Op 18 maart zou verkrijgt het stadion van Galatasaray een vermelding in het Guinness Book of Records. Op die bewuste avond komt aartsrivaal Fenerbahçe op bezoek in de gloednieuwe arena van 'Gala'. De derby van Istanbul zorgt voor extreme taferelen bij een club waarvan de fans toch al bekend staan om hun fanatisme. Een decibelmeter geeft een geluidsniveau aan van 131,76 decibel. Nooit eerder produceerden fans op een voetbaltribune zoveel geluid, waar ook ter wereld.

De geluidspiek is aan de ene kant een momentopname: niet de hele wedstrijd is het zo luidruchtig. Aan de andere kant zegt het record veel over de herrie die supporters-

groepen kunnen produceren. De fans van Galatasaray maken in elk geval indruk op Timothy Van Renterghem. „Wat ik denk bij dat record? Ik had er niet graag tussen gestaan, dat is zeker.”

Van Renterghem is hoogleraar in het vakgebied omgevingsgeluid aan de Universiteit Gent. De akoesticus schrijft van de meting in het stadion van Galatasaray. „Als je een uurtje doorbrengt in zo'n geluids-omgeving, bestaat er echt kans op gehoorschade. Bij een groot festival als Tomorrowland wordt gezocht naar een compromis tussen een goede muziekbeleving en het welzijn van de bezoekers. Dan kom je uit op een grens van 100 decibel.”

Komende donderdag is AZ aan de beurt. Dan speelt die ploeg in de Europa League in het Rams Park, waar zo'n 52.000 Turken hun vingers stuk fluiten wanneer de Nederlandse ploeg de bal beroert. Trainer Maarten

Martens weet wat zijn team te wachten staat. „Ik ben daar geweest toen ik werkte bij de hoogste jeugd ploeg van Club Brugge. We speelden overdag een wedstrijd in de Youth League en gingen 's avonds kijken bij de Champions League-wedstrijd Galatasaray-Club Brugge.”

Harde kern

Die ervaring is de trainer nooit vergeten. „Ik ben, ook in die periode, in veel grote stadions geweest, maar dit was anders. Wat er zo anders was? Het geluid. Normaal heb je ergens een harde kern, bijvoorbeeld achter een van de doelen. Daar is het hele stadion één grote harde kern.” Martens zelf voetbalde in 2007 in het stadion van Fenerbahçe, even verderop in Istanbul, als speler van AZ. „Die wedstrijd staat in mijn top drie als speler, als je kijkt

oren het veld af

„Mijn advies aan voetballers zou zijn: draag oordopjes

Timothy Van Renterghem, hoogleraar

naar de herrie. Maar toen ik op de tribune zat bij Galatasaray, denk ik dat het daar nog luidruchtiger was.”

De vraag is: wat doet zo veel herrie met een voetballer? Van Renterghem: „Dan kun je kijken naar onze evolutie. In de prehistorie stonden harde geluiden gelijk aan gevaar. Grote roofdieren maken bijvoorbeeld geluid. Ons lichaam reageert vandaag de dag op kabaal zoals in de prehistorie. Je krijgt een adrenalineboost: je hartslag gaat omhoog, je ademhaling versnelt. Kortom, je lichaam bereidt zich voor op 'vechten of vluchten'. Die natuurlijke reactie zullen voetballers ook hebben wanneer ze beginnen aan een wedstrijd in zo'n luidruchtige omgeving.”

Dat hoeft dus niet per se iets negatiefs te zijn, erkent Van Renterghem. De spelers van beide teams raken door de herrie in een opperste staat van paraatheid, zijn klaar voor de strijd. „Kijk naar de atletiek, naar de Zweedse polsstokhoogspringer Armand Duplantis. Vlak voor zijn sprong zoekt hij contact met het publiek, vraagt hij hun

om te klappen en geluid te maken. Hij zoekt het geluid dus op.”

Toch zijn er verhalen van voetballers die verstijven in de vijandige sfeer. Trainers die achteraf zeggen dat de spanning bij de spelers 'op de benen sloeg'. Van Renterghem stelt dat er – zeker bij langdurige blootstelling aan herrie –

sprake kan zijn van een stressreactie. „Dan krijgt het geluid een intimiderende functie. Dat heeft onder meer te maken met een verminderde concentratie. Geluid leidt namelijk af en kan zorgen voor een zogeheten 'cognitieve overload'. Dan kunnen je hersenen niet langer het geluid verwerken én tegelijkertijd zorgen dat je nog perfect oog hebt voor je ploeggenoten.”

Vatbaarheid voor 'overprikkeling' is genetisch bepaald, stelt Van Renterghem. Máár, zegt hij: je kunt je erin verbeteren. „Omgaan met geluid is te trainen. Ja, het helpt zeker als voetballers zo'n situatie eerder meemaakten.” Daar komt dus de veelgebruikte voetbalterm 'ervaring' om de hoek kijken. Wat dat betreft hebben de spelers van bijvoorbeeld Galatasaray daadwerkelijk een thuisvoordeel: zij maken de beklemmende en unieke akoestiek vaker mee. Bovendien beseffen zij dat het geluid er is om hen te steunen; de tegenstander voelt de haat in de vorm van gefluit van de tribunes rollen.

Martens weet nog goed dat hij voor het eerst écht werd uitgefloten.

„Ik deed als jonge speler van RKC mee in een wedstrijd op bezoek bij FC Utrecht. Er was een blessurebehandeling en het publiek van Utrecht rekende erop dat ik de bal teruggaf. Dat deed ik niet. Iedereen voor een zogeheten 'cognitieve overload'. Dan kunnen je hersenen niet langer het geluid verwerken én tegelijkertijd zorgen dat je nog perfect oog hebt voor je ploeggenoten.”

Schelle toon

Het massale fluiten is waar tegenstanders van Galatasaray mee moeten dealen. Zodra zij de bal hebben, barst de fluittoon los. Dat is een ander geluid dan gezang of geklap. „Dat maakt zeker uit voor de geluidsperceptie. Een hogere, schelle toon kan extra ergerlijk zijn. Voordeel voor de spelers is dat hoge tonen iets minder ver dragen”, stelt Van Renterghem.

Hoe schadelijk is het eigenlijk voor je oren om bij extremen oplopend tot 130 decibel een voetbalwedstrijd te spelen? Van Renterghem: „Voor de spelers minder schadelijk dan voor de fans zelf, want door de afstand tot de tribunes wordt het geluid gereduceerd.

Toch ben ik benieuwd wat er gebeurt als een voetballer een zaak aanspant tegen zijn club, omdat hij in dit soort omstandigheden moet 'werken'. Een normale werkgever kan in België worden aangeklaagd wanneer hij zijn personeel aan 87 decibel blootstelt. Dat wordt arbeidsrechtelijk als onveilig gezien. Voetballers die in grote stadions spelen, hebben dus zeker reden tot klagen.”

De Vlaamse hoogleraar zou wel eens willen weten hoeveel decibel een voetballer precies te verduren krijgt tijdens een wedstrijd. „Dat is meetbaar, met een dosimeter op de schouder van een speler. Dat is een plek dicht bij het oor. Alleen dat voetbalt misschien niet zo fijn.”

En heeft hij nog een gouden tip voor de voetballers om met de herrie om te gaan? „Mijn advies zou zijn: draag oordopjes. Maar ik begrijp ook wel dat je je teamgenoten en de trainer nog wilt verstaan.” Toch is dat laatste ook zonder oordoppen een illusie, meent Martens. „Hoe ik mijn spelers donderdag in dat stadion tijdens de wedstrijd kan coachen? Niet.”

